

نشانه‌های تغییر معادله قدرت در ریاض

بن نایف بعد از یک دوره تحمل و به بار آمدن خسارت‌هایی بر آل سعود به دلیل جاه‌طلبی‌های پسر عموی جوانش، حالا دوباره به صحنه سیاسی آل سعود بازگشته تا پرونده‌های دردسرافرین را یک به یک از دست او بگیرد.

به گزارش آران نیوز: روزنامه «جوان» در یادداشتی از «سیدرحیم نعمتی» نوشت:

خبر روزنامه سعودی الرياض در مورد سفر اخیر محمد بن نایف، ولیعهد آل سعود، به ترکیه تا اندازه زیادی عجیب و غیرمنتظره است. بنابر خبر این روزنامه، بن نایف قبل از سفر خود به ترکیه گفته بود: «اگر ترکیه موافق با ماندن بشار اسد بر سر قدرت باشد، ما آماده رایزنی در این زمینه هستیم و در صورت توافق دیدگاه‌های دو کشور در این زمینه، با ماندن بشار اسد در قدرت مخالفتی نداریم.»

بن نایف در جریان سفر دو روزه خود در ترکیه با رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه، دیدار داشت اما مذاکرات این دو پشت درهای بسته و به دور از چشم خبرنگاران انجام شد و به همین جهت هم معلوم نشد که در مورد پرونده سوریه چه حرف‌هایی بین این دو رد و بدل شده و آنچه رسانه‌ها و به خصوص رسانه‌های سعودی مثل عکاظ، العربیه و الشرق الاوسط منتشر کردند بیشتر تکرار همان مواضع قبلی آل سعود در مورد سوریه و شخص بشار اسد، رئیس‌جمهور سوریه، بود. نمی‌توان انتظاری غیراین را از رسانه‌های سعودی داشت اما باید خبر الرياض را با توجه به حضور جدی‌تر این چهره آل سعود در عرصه سیاست در نظر گرفت که تا همین چندی قبل زیر سایه پسرعموی جوان و جاه‌طلب خود قرار داشت.

ستاره اقبال بن نایف با فوت ملک عبدالله بن عبدالعزیز در اوایل ژانویه سال گذشته و به پادشاهی رسیدن سلمان بن عبدالعزیز طلوع کرد که شاه جدید آل سعود در 23 همان ماه او را جانشین مقرر بن عبدالعزیز، ولیعهد سابق، کرد و حدود دو ماه بعد هم با کنار زدن مقرر، او را به مقام ولیعهدی رساند. هر چند که ملک سلمان با این کار بن نایف را در یک قدمی تخت حکمرانی آل سعود قرار داد اما با تعیین پسر خود به جانشینی او، رقیبی جدی برای او دست و پا کرد. از زمان تعیین محمد بن سلمان به جانشینی بن نایف گمانه‌زنی‌ها بر سر رقابت این دو برای رسیدن به آن تخت شروع شد چرا که بن سلمان جوان آن قدر جاه‌طلب بود که با اقداماتی سریع پسر عموی بزرگ خود را به حاشیه راند. یکی از این اقدامات شروع تجاوز نظامی به یمن بود که بن سلمان درست یکی دو هفته پس از رسیدن به مقام جانشینی ولیعهد و سرپرستی وزارت دفاع، این برنامه را کلید زد.

یک اقدام دیگر در تغییر وزرا و نهادهای آموزشی، اقتصادی و مشورتی بود که او به کمک پدر پیر اما پادشاه خود انجام داد تا با گماشتن نیروهای خود در پست‌های کلیدی، جایگاهش را در میان شاهزادگان آل سعود و به خصوص بن نایف محکم کند و عادل الجبیر را هم به وزارت خارجه رساند تا بلندگوی او در زمینه سیاست خارجی باشد. این اقدامات تا آنجا بن نایف را به کنارزده بود که او در دسامبر سال گذشته به الجزایر رفت و چند هفته‌ای هم آنجا ماند و مسئولیت‌های خود در آل سعود را کنار گذاشت تا نارضایتی خود را از این وضعیت نشان داده باشد، هر چند که این کار او تغییری در اوضاع نداد. بن سلمان که در زیر سایه پدرش ارکان حکومتی را به دست گرفته بود در مقام ولیعهد در صحنه حاضر می‌شد و سفر او به امریکا و دیدار با باراک اوباما، رئیس‌جمهور امریکا، در نیمه ماه ژوئن یکی از نمایش‌های او در این نقش بود و باز هم این نقش را یک ماه قبل در رأس هیئت آل سعود برای شرکت در کنفرانس رؤسای گروه بیست در شهر هانگژوی چین تکرار کرد.

با وجود این، سخنرانی دو هفته قبل بن نایف در مجمع عمومی سازمان ملل نشان از تغییر معادله قدرت در آل سعود و بازگشت او از حاشیه به متن این معادله بود.

همین تغییر بود که توجه رسانه‌هایی مثل اکونومیست را به خود جلب کرد تا این کار او را به معنای فرونشاندن شایعات مبنی بر به حاشیه راندن او از قدرت ارزیابی کند. بن نایف بعد از آن سفر آماده حرکت به ترکیه و دیدار با اردوغان شد تا بار دیگر جایگاه خود را به رخ پسر عموی جوان خود بکشد و این تحرک او همزمان شده با برخی تجدیدنظرهای آل سعود در زمینه سیاست خارجی که یکی از آنها در لبنان و قضیه تعیین رئیس‌جمهور این کشور دیده می‌شود و دیگری در مورد سهم نفتی ایران در اوپک بود که عربستان حاضر به قبول شرط ایران برای رسیدن به سهمش به میزان قبل از تحریم‌ها شد. خبر الرياض را می‌توان در این جهت و به عنوان سومین عقب‌نشینی مهم آل سعود در منطقه دانست که به دست بن نایف و در برابر جاه‌طلبی‌های پسرعمویش انجام می‌شود و البته موضوع یمن نیز مطرح است که می‌توان احتمال عقب‌نشینی در این مورد را هم داد.

در هر صورت، به نظر می‌رسد که بن نایف بعد از یک دوره تحمل و به بار آمدن خسارت‌هایی بر آل سعود به دلیل جاه‌طلبی‌های پسر عموی جوانش، حالا دوباره به صحنه سیاسی آل سعود بازگشته تا پرونده‌های دردسرافرین را یک به یک از دست او بگیرد و در نهایت، پسر عموی خود را سر جایش بنشانند.